

Bruxelles, 27. listopada 2016.
(OR. en)

13541/16

LIMITE

WTO 300
SERVICES 28
FDI 23
CDN 24

Međuinstitucijski predmeti:

2016/0205 (NLE)

2016/0206 (NLE)

2016/0220 (NLE)

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Br. preth. dok.: 12865/1/16 REV1 WTO 275 SERVICES 24 FDI 20 CDN 19

Predmet: Zajednički instrument za tumačenje
Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA)
između Kanade i Europske unije i njezinih država članica

Za delegacije se u prilogu nalazi Zajednički instrument za tumačenje kako bi ga potvrdio Odbor stalnih predstavnika te kako bi ga odobrilo Vijeće, što će se obaviti pri potpisivanju.

Zajednički instrument za tumačenje
Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA)
između Kanade i Europske unije i njezinih država članica

1. Preambula

- a) Europska unija i njezine države članice i Kanada objavljuju sljedeći Zajednički instrument za tumačenje tijekom potpisivanja Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA).
- b) CETA-om se utjelovljuje zajednička predanost Kanade i Europske unije i njezinih država članica slobodnoj i poštenoj trgovini u okviru dinamičnog i inovativnog društva. Radi se o modernom i naprednom sporazumu kojim će se pomoći poticanju trgovine i gospodarske aktivnosti, uz istodobno promicanje i zaštitu naših zajedničkih vrijednosti i stajališta o ulozi države u društvu.
- c) CETA-om se stvaraju nove mogućnosti za trgovinu i ulaganja Europljanima i Kanadanima; njezin ishod odražava snagu i dubinu odnosa između EU-a i Kanade, kao i temeljne vrijednosti koje štujemo. Posebno bismo željeli istaknuti:
- da integracije sa svjetskim gospodarstvom znače napredak za naše građane;
 - svoju snažnu predanost slobodnoj i poštenoj trgovini, čije koristi moraju doprijeti do najšireg dijela naših društava;
 - da je osnovna namjena trgovine povećanje dobrobiti građana, podupiranjem radnih mjesta i stvaranjem održiva gospodarskog rasta;
 - da Kanada i Europska unija i njezine države članice prepoznaju važnost prava na reguliranje u javnom interesu koje su unijele u Sporazum;
 - da se gospodarska aktivnost mora odvijati unutar jasnih i transparentnih propisa koje određuju javna tijela.

d) Europska unija i njezine države članice i Kanada stoga i dalje mogu ostvarivati legitimne ciljeve javne politike koje odrede njihove demokratske institucije, kao što su javno zdravlje, socijalne usluge, javno obrazovanje, sigurnost, okoliš, javni moral, privatnost i zaštita podataka te promicanje i zaštita kulturne različitosti. CETA-om se također neće sniziti naše norme i propisi u odnosu na sigurnost hrane, sigurnost proizvoda, zaštitu potrošača, zdravlje, okoliš ili zaštitu rada. Uvezena roba, pružatelji usluga i ulagatelji i dalje moraju poštovati domaće zahtjeve, uključujući pravila i propise. Europska unija i njezine države članice i Kanada potvrđuju predanost u vezi s mjerama opreza koje su poduzele u međunarodnim sporazumima.

e) Ovim se instrumentom za tumačenje, u skladu s člankom 31. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora, pruža jasno i nedvosmisleno obrazloženje onoga o čemu su se Kanada i Europska unija i njezine države članice sporazumjele u okviru određenih odredaba CETA-e koje su bile predmet javne rasprave i uzrok zabrinutosti te se pruža dogovoreno tumačenje CETA-a. To se posebno odnosi na učinak CETA-e na sposobnost država da reguliraju u javnom interesu, kao i na odredbe o zaštiti ulaganja i rješavanju ulagačkih sporova te na održivi razvoj, prava radnika i zaštitu okoliša.

2. Pravo na reguliranje

U skladu s CETA-om Europska unija i njezine države članice i Kanada zadržavaju sposobnost donošenja i primjene vlastitih zakona i propisa kojima se regulira gospodarska djelatnost u javnom interesu, ostvarivanja legitimnih ciljeva javne politike, kao što su javno zdravlje, socijalne usluge, javno obrazovanje, sigurnost, okoliš, javni moral, socijalna zaštita ili zaštita potrošača, privatnost i zaštita podataka te promicanje i zaštita kulturne različitosti.

3. Regulatorna suradnja

CETA-om se Kanadi i Europskoj uniji i njezinim državama članicama pruža platforma za olakšavanje suradnje među njihovim regulatornim tijelima s ciljem ostvarivanja veće kvalitete reguliranja i učinkovitije upotrebe administrativnih resursa. Ta će suradnja biti na dobrovoljnoj bazi: regulatorna tijela mogu surađivati na dobrovoljnoj bazi, ali nemaju obvezu to činiti kao ni primjenjivati rezultate takve suradnje.

4. Javne usluge

a) Europska unija i njezine države članice i Kanada potvrđuju i priznaju pravo vlada, na svim razinama, da osiguraju pružanje usluga koje one smatraju javnim uslugama i podupiru ga, između ostaloga u područjima kao što su javno zdravlje i obrazovanje, socijalne usluge i stanovanje, skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode.

b) CETA-om se ne sprečava vlade u definiranju i reguliranju pružanja takvih usluga u javnom interesu. CETA-om se od vlada neće zahtijevati privatizacija bilo koje usluge niti će se vlade sprečavati u proširenju opsega usluga koje pružaju javnosti.

c) CETA-om se neće sprečavati vlade u pružanju javnih usluga koje su prethodno pružali privatni pružatelji usluga ili povratak usluga, koje je vlada odlučila privatizirati, pod javnu kontrolu. CETA-om se ne podrazumijeva da sklapanjem ugovora za javne usluge s privatnim pružateljem ta usluga nepovratno pripada komercijalnom sektoru.

5. Socijalna sigurnost ili socijalno osiguranje

Kanada i Europska unija i njezine države članice mogu urediti pružanje javnih usluga poput socijalne sigurnosti i socijalnog osiguranja u javnom interesu. Europska unija i njezine države članice i Kanada potvrđuju da koncepti obaveznog socijalne sigurnosti i socijalnog osiguranja nisu obuhvaćeni sporazumom u skladu s člankom 13.2. stavkom 5. ili da su u Sporazumu izuzeti iz obveza o liberalizaciji na temelju rezervi koje su Europska unija i njezine države članice i Kanada poduzele u vezi sa socijalnim i zdravstvenim uslugama.

6. **Zaštita ulaganja**

a) CETA-om su obuhvaćena moderna pravila o ulaganju kojima se zadržava pravo vlada na reguliranje u javnom interesu, među ostalim kada takvi propisi utječu na strano ulaganje, uz osiguravanje visoke razine zaštite ulaganja i pružajući pošteno i transparentno rješavanje sporova. CETA-om se neće dovesti do situacije da strani ulagatelji imaju povlašteniji tretman od domaćih. CETA-om se ne privilegira traženje pravne zaštite pred sustavom sudova za ulaganja osnovanim Sporazumom. Umjesto toga, ulagatelji mogu odabrati dostupnu pravnu zaštitu na domaćim sudovima.

b) CETA-om se razjašnjava da vlade mogu mijenjati svoje zakone, neovisno o tome bi li to moglo nepovoljno utjecati na ulaganje ili očekivanje ulagatelja u odnosu na dobit. Nadalje, CETA-om se objašnjava da će se svaka naknada koja se duguje ulagatelju temeljiti na objektivnom određivanju suda i da neće biti veća od gubitka koji je pretrpio ulagatelj.

c) CETA-om su obuhvaćeni jasno definirani standardi zaštite ulaganja, između ostaloga u odnosu na pošteno i pravično postupanje i izvlaštenje te se pružaju jasne smjernice sudovima za rješavanje sporova o tome kako bi te standarde trebalo primjenjivati.

d) Za CETA-u je potrebna stvarna gospodarska veza s gospodarstvima Kanade ili Europske unije kako bi poduzeće moglo imati koristi od sporazuma; CETA-om se sprečavaju fiktivna poduzeća ulagatelja iz drugih zemalja, s poslovnim nastanom u Kanadi ili u Europskoj uniji, u podnošenju zahtjeva za ostvarenje pravâ protiv Kanade ili Europske unije i njezinih država članica. Europska unija i Kanade obvezale su se na redovito preispitivanje sadržaja obveze pružanja poštenog i pravičnog postupanja kako bi osigurale da se njome odražavaju njihove namjere (među ostalim kako je navedeno u ovoj izjavi) te da se ona neće tumačiti u širem smislu nego što su one imale namjeru.

e) Kako bi se zajamčilo da sudovi u svim okolnostima poštuju namjeru stranaka iz Sporazuma, CETA sadrži odredbe na temelju kojih se strankama omogućuje da izdaju obvezujuća tumačenja. Kanada i Europska unija i njezine države članice obvezale su se na primjenu tih odredaba kako bi izbjegle i ispravile pogrešno tumačenje CETA-e od strane sudova.

f) CETA se odlučno udaljava od tradicionalnog pristupa rješavanju ulagačkih sporova i ustanovljuje neovisne, nepristrane i stalne ulagačke sudove, nadahnute načelima javnih pravosudnih sustava u Europskoj uniji i njezinim državama članicama i Kanadi, kao i međunarodnih sudova poput Međunarodnog suda i Europskoga suda za ljudska prava. U skladu s time članovi tih sudova bit će osobe kvalificirane za pravosudnu dužnost u svojoj zemlji, a imenovat će ih Europska unija i Kanada na određeno razdoblje. Predmete će voditi tri nasumično odabrana člana. Utvrđena su stroga etička pravila za te osobe kako bi se zajamčili njihova neovisnost i nepristranost, nepostojanje sukoba interesa, pristranosti ili privida pristranosti. Europska unija i njezine države članice i Kanada sporazumjele su se da odmah započnu s daljnjim radom na kodeksu o postupanju kako bi se dodatno osigurala nepristranost članova sudova, na metodi i razini njihovih primanja te postupku za njihov odabir. Zajednički cilj jest dovršiti taj rad do stupanja na snagu CETA-e.

g) CETA je prvi sporazum koji sadrži mehanizam žalbe kojim će se omogućiti ispravljanje pogrešaka i zajamčiti dosljednost odluka prvostupanjskog suda.

h) Kanada i Europska unija i njezine države članice obvezale su se na praćenje primjene svih tih pravila ulaganja, pravodobno hvatanje ukoštac s nedostacima koji se mogu pojaviti i traženje načina na koje se njihova primjena s vremenom može trajno poboljšavati.

i) Stoga CETA predstavlja važnu i radikalnu promjenu u pravilima ulaganja i rješavanju ulagačkih sporova. Njome se postavlja temelj za multilateralno nastojanje da se taj novi pristup rješavanju ulagačkih sporova dodatno razvije u multilateralni sud za ulaganja. EU i Kanada brzo će raditi na stvaranju multilateralnog suda za ulaganja. Sud bi se trebao osnovati kada se ustanovi minimalna kritična masa sudionika i smjesta bi zamijenio bilateralne sustave poput sustava iz CETA-e te bi bio u potpunosti otvoren za pristup bilo kojoj zemlji koja prihvaća načela tog suda.

7. Trgovina i održivi razvoj

- a) CETA-om se potvrđuje dugogodišnja obveza Kanade i Europske unije i njezinih država članica u vezi s održivim razvojem i namijenjena je promicanju doprinosa trgovine tom cilju.
- b) U skladu s time CETA sadrži obvezujuće i sveobuhvatne obveze u vezi sa zaštitom prava radnika i okoliša. Europska unija i njezine države članice i Kanada daju najveću prednost jamčenju da se CETA-om ostvare opipljivi rezultati u tim područjima te da se time postignu najveće moguće koristi tog sporazuma za radnike i okoliš.

8. Zaštita rada

- a) CETA-om se obvezuje Kanadu i Europsku uniju i njezine države članice da poboljšaju svoje zakone i politike s ciljem pružanja visoke razine zaštite rada. CETA-om se predviđa da one ne mogu ublažiti svoje radno pravo kako bi potaknule trgovinu ili privukle ulaganja, a u slučaju bilo kakvog kršenja ove obveze vlade mogu rješavati takva kršenja, bez obzira na to utječu li ona negativno na ulaganja ili ulagačeva očekivanja u pogledu dobiti. CETA-om se ne mijenjaju prava radnika na pregovaranje, zaključivanje i provođenje kolektivnih sporazuma te kolektivno djelovanje.
- b) CETA-om se Europsku uniju i njezine države članice i Kanadu obvezuje na ratifikaciju i učinkovitu provedbu temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO). Kanada je ratificirala sedam temeljnih konvencija i pokrenula je postupak ratifikacije preostale konvencije (*Konvencija o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje, 1949. (C98)*).

c) CETA-om se također stvara okvir za suradnju Kanade i Europske unije i njezinih država članica u pitanjima od zajedničkog interesa u području rada povezanim s trgovinom, među ostalim uključivanjem ILO-a i trajnim dijalogom s civilnim društvom, kako bi se osiguralo da se CETA-om trgovina potiče na način od kojeg radnici imaju koristi i kojim se podupiru mjere za zaštitu rada.

9. Zaštita okoliša

a) CETA-om se obvezuje Kanadu i Europsku uniju i njezine države članice da osiguraju i potaknu visoku razinu zaštite okoliša, kao i da teže daljnjem poboljšanju s time povezanih zakona i politika te razine zaštite koja iz njih proizlazi.

b) CETA-om se izričito priznaje pravo Kanade i Europske unije i njezinih država članica da utvrde vlastite prioritete u području okoliša, uspostave vlastitu razinu zaštite okoliša te da u skladu s time donesu ili izmijene svoje odgovarajuće zakone i politike, imajući u vidu svoje međunarodne obveze, uključujući one utvrđene multilateralnim sporazumima u području okoliša. No istodobno su se Europska unija i njezine države članice i Kanada u CETA-i sporazumjele da neće snižavati razinu zaštite okoliša kako bi potaknule trgovinu ili ulaganja, a u slučaju bilo kakvog kršenja ove obveze vlade mogu rješavati takva kršenja, bez obzira na to utječu li ona negativno na ulaganja ili ulagačeva očekivanja u pogledu dobiti.

c) CETA sadrži obveze u vezi s održivim gospodarenjem šumama, ribarstvom i akvakulturom. Također sadrži obveze na suradnju u pitanjima od zajedničkog interesa u području okoliša povezanim s trgovinom, kao što su klimatske promjene, u vezi s kojima će provedba Pariškog sporazuma biti važna zajednička odgovornost Europske unije i njezinih država članica i Kanade.

10. Preispitivanje i savjetovanje s dionicima

a) Obveze u vezi s trgovinom i održivim razvojem, trgovinom i radom te trgovinom i okolišem podliježu namjenskim i obvezujućim mehanizmima procjene i preispitivanja. Kanada i Europska unija i njezine države članice u potpunosti se zalažu za učinkovitu primjenu tih mehanizama tijekom cijelog trajanja sporazuma. Nadalje, obvezale su se da će pokrenuti rano preispitivanje tih odredaba, među ostalim s ciljem učinkovite provedivosti odredaba CETA-e u vezi s trgovinom i radom te trgovinom i okolišem.

b) Dionici, uključujući poslodavce, sindikate, organizacije rada i poslovne organizacije te udruge za zaštitu okoliša, imaju ključnu ulogu u pružanju potpore učinkovitoj provedbi CETA-e. Europska unija i njezine države članice i Kanada obvezale su se na redovito savjetovanje s dionicima radi procjene provedbe CETA-e. Podupiru njihovo aktivno sudjelovanje, među ostalim uspostavom Foruma civilnog društva CETA-e.

11. Voda

CETA-om se ne obvezuje Kanadu ni Europsku uniju i njezine države članice da dopuste uporabu vode u komercijalne svrhe ako to ne žele. CETA-om se u potpunosti štiti njihova mogućnost odlučivanja o načinu uporabe i zaštite izvora vode. Nadalje, CETA-om se neće spriječiti poništenje odluke o dopuštanju uporabe vode u komercijalne svrhe.

12. Javna nabava

CETA-om se naručiteljima unutar Europske unije i njezinih država članica i Kanade, u skladu sa njihovim vlastitim zakonodavstvom, i dalje omogućuje primjena okolišnih i društvenih kriterija te kriterija povezanih s radom, kao što su obveza poštovanja i pridržavanja kolektivnih sporazuma, u natječajima za nabavu. Kanada i Europska unija i njezine države članice moći će se služiti takvim kriterijima u svojoj nabavi na način kojim se ne diskriminira i kojim se ne stvara nepotrebna prepreka za međunarodnu trgovinu. Moći će nastaviti s time i u okviru CETA-e.

13. Koristi za mala i srednja poduzeća

CETA ujedno osigurava koristi malim i srednjim poduzećima, kojima nastojanja da ispune zahtjeve potrošača u pogledu troškova predstavljaju trajan izazov. CETA-om će se na rješavanju tog pitanja raditi putem: dopuštanja da se gotovo sva proizvedena roba izveze bez carina; skraćivanjem trajanja obrade na granici i omogućivanjem jeftinijeg, bržeg, predvidljivijeg i učinkovitijeg kretanja robe; smanjivanjem administrativnih prepreka, posebice s pomoću mogućnosti da se njihovi proizvodi ispituju i certificiraju po kanadskim standardima unutar EU-a i obrnuto; olakšavanjem kretanja pružatelja usluga, kao što su ugovorni pružatelji, samostalni djelatnici i poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu, kako bi se mala i srednja poduzeća mogla lakše susretati s klijentima i nuditi servisne usluge nakon prodaje te opsežnim proširenjem pristupa mogućnostima javne nabave za mala i srednja poduzeća na razini središnje, regionalne i lokalne vlasti. Mali poljoprivrednici imate će jednake koristi od lakšeg pristupa tržištima i boljih mogućnosti prodaje, među ostalim za prepoznatljive kvalitetne proizvode.

14. Povlastice za starosjedilačke narode u Kanadi

Kanada je u CETA-u uključila iznimke i izuzeća kako bi zajamčila mogućnost usvajanja mjera kojima se štite prava i povlastice starosjedilačkih naroda. Kanada se obvezuje na aktivnu suradnju s autohtonim partnerima kako bi omogućila da se tekućom provedbom CETA-e i dalje uzimaju u obzir njihovi interesi.

Tablica podudarnosti – Zajednički instrument za tumačenje

Svrha ove tablice jest pomoći u interpretaciji CETA-e povezivanjem izjave namjere stranaka u tom instrumentu s relevantnim odredbama CETA-e. Popis referenci koji slijedi trebao biti što je moguće potpuniji, no nije konačan.

Uvodna izjava u Zajedničkom instrumentu za tumačenje	Referenca u tekstu CETA-e
1. Preambula 1.c) i d)	Preambula CETA-e, članak 5.4, članak 6.1 stavak 5., članak 21.2. stavak 1., članak 21.2. stavak 2., članak 22.1., članak 23.3., članak 23.4., članak 24.3., članak 24.4., članak 24.5. i članak 28.3.
2. Pravo na reguliranje	Preambula CETA-e, članak 5.4., članak 6.1 5., članak 8.9., Prilog 8.-A, članak 21.2. stavak 1., članak 21.2. stavak 2., članak 22.1., članak 23.3., članak 23.4., članak 24.3., članak 24.4., članak 24.5. i članak 28.3.
3. Regulatorna suradnja	članak 21.2. stavak 6.
4. Javne usluge	članak 8.2. stavak 2. točka (b), članak 8.9., članak 8.15., članak 9.2. stavak 2. točke (a), (b), (f) i (g), članak 9.7., članak 3.2. stavak 5., članak 13.10., članak 13.16., članak 13.17., članak 28.3., Prilog I. Rezerve i Prilog II. Rezerve
5. Socijalna sigurnost ili socijalno osiguranje	članak 13.2. stavak 5., članak 13.10., članak 28.3. Prilog I. Rezerve i Prilog II. Rezerve
6. Zaštita ulaganja 6. a) 6. b) 6. c) 6. d) 6. e) 6. f) 6. g) 6. h) 6. i)	Preambula, članak 8.2. stavak 2. točka (b), članak 8.36., članak 8.6., članak 8.9., Prilog 8.-A, članak 8.22.stavak 1. točke (f), (g) i članak 28.3. članak 8.9. stavak 1., članak 8.12., Prilog 8.-A i članak 8.39. stavak 3. članak 8.9., članak 8.10., članak 8.11., članak 8.12. i Prilog 8.-A članak 8.1. i članak 8.18. stavak 3. članak 8.31. stavak 3. članak 8.27., članak 8.28., članak 8.30. i članak 8.44. članak 8.28. članak 8.31. stavak 3. i članak 8.44. stavak 3. članak 8.29.
7. b) Trgovina i održivi razvoj	članak 22.1., poglavlja 23. i 24.
8. Zaštita rada 8. a) 8. b) 8. c)	članak 23.2., članak 23.3. stavak 1., članak 23.4. stavak 2., članak 23.4. stavak 3. članak 23.3. stavak 4. članak 23.7. i članak 23.8.
9. Zaštita okoliša 9. a)	članak 24.3.

9. b)	članak 24.3. i članak 24.5.
9. c)	članak 24.10., članak 24.11. i članak 24.12.
10. Preispitivanje i savjetovanje s dionicima	
10. a)	članak 22.3. stavak 3., članak 22.4., članak 23.8., članak 23.9., članak 23.10. i članak 23.11.
10. b)	članak 22.1. stavak 3., članak 22.4. stavak 3., članak 22.4. stavak 4., članak 23.6., članak 23.8. stavak 4., članak 24.13., članak 24.14., članak 24.15., članak 24.16. i članak 24.7.
11. Voda	članak 1.9.
12. Javna nabava	članak 19.9. stavak 6. i članak 19.3. stavak 2.
13. Koristi za mala i srednja poduzeća	Prilog 2.-A, poglavlje 4., poglavlje 6., poglavlje 19., poglavlje 20 pododjeljak C
14. Povlastice za starosjedilačke narode u Kanadi	članak 12.2. stavak 2. i relevantne rezerve Kanade
